

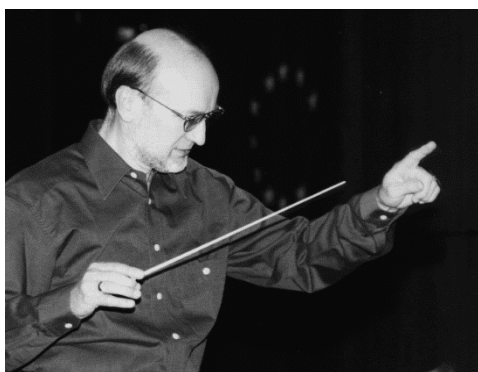
Dombóvári János

SÁTORALJAÚJHELYTŐL A NÉMETORSZÁGI RASTATTIG

A karmester, zeneszerző, feltaláló Molnár Pál (1945–2019) pályaképe

A XV. Zempléni Zenetudományi konferencia, amelynek előadásai elsősorban kerek születési évfordulók zeneszerzőinek – Mosonyi Mihály 210, Jókai Mór 200, Farkas Ferenc 120 – állít emléket, úgy gondoljuk, feltétlenül helye van a sátoraljaújhelyi születésű Molnár Pálról szóló megemlékezésnek is, aki az idén lenne nyolcvan esztendő. Gazdag és színes életpálya az egykor zongorista növendékből Rastatt város főzeneigazgatójává lett Molnár Pálé. A Lavotta János Kamarazenekar különösen is hálás az éveken át tartó zenepedagógiai, karmesteri munkáért, amelyet a zenei élmények emléke mellett CD-felvételek is megőriztek. A konferencián elhangzott előadással, valamint ennek szerkesztett változatával rá emlékezünk.

Zenei tanulmányok alsó-, közép- és felsőfokon...

Molnár Pál református lelkész családjában a testvérek – Levente, Judit – között a legfiatalabb Pál zene iránti hajlamait a szülők hamar felismerték. A család Weiner Leóval való távoli rokonságát is számon tartó Molnár Pál zenei tanulmányainak sátoraljaújhelyi kezdetére később így emlékezett: *„Szüleim korán beíratnak Asztalos Béláné¹ magán zenedéjébe, ahol kezdetben Csuka Andornéhoz kerültem, majd Asztalosné, Adél néni növendékeként folytattam zongoratanulmányaimat. Ekkor még Újhelyben*

¹ Asztalosné Lévey Adél (1902, Igló – †1974, Sátoraljaújhely) zongoraművész-tanár, iskola-alapító.

Tanulmányainak kezdetén zongorajátékát a fővárosban, a méltán országos híró Fodor Zeneiskolában folyó magas színvonalú oktatás emelte olyan szintre, amely után szinte egyenes út vezetett a Zeneakadémia zongora szakára, ahol Keéry Szántó Imre volt mestere és példaképe. Visszaemlékezésében szeretettel emlegette Székely Arnold nevét, a zongora-tanárképző vezető tanárát, Senn Irént, valamint kamarazene óráit Weiner Leónál. Okleveles zenetanári képesítését egyebek mellett Dr. Hubay Jenő, az Országos Magyar Királyi Zeneművészeti Főiskola főigazgatója, a Vizsgáló Bizottság elnöke látta el kézjeggyel.

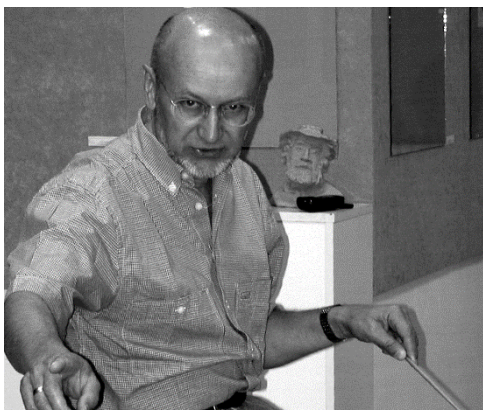
Friss tanári oklevelével a kezében megszervezője, alapítója 1928-ban az államilag engedélyezett magán-zeneiskolának Sátoraljaújhelyen. Lévey Adél zeneiskolája két évtizeden át ontotta a tehetségeket, akiket a miskolci Bartók Béla Konzervatórium tanárai szakfelügyeltek. Bő négy évtizedes zongoratanári munkájának gyümölcse az a számos zongoraművész – közülük a legismertebb Böszörményi-Nagy Béla -, hangszeres-, valamint énektanár, akik Lévey Adélnak köszönhetik zenei pályára kerülésüket. De növendéke volt a neves felmenőkkel rendelkező, sátoraljaújhelyi születésű hírlap- és regényíró, Ambrózy Ágoston is.

Az újhelyi zenei élet katalizátoraként elhivatottan szolgált, s szervezte a magas színvonalú hangversenyeket az igényes hallgatóság számára. Az átépített és 1929-ben felavatott Városi Színház vonzó helyszíneként szolgált az ide látogató – Bánhalmi György, Darányi Lajos, Reményi Vera, Tusa Erzsébet zongora-, Göndör Márta, Kocsis Albert, Rákos Arnold hegedű-, Szesler Tibor oboa-, valamint a kürtös Konti Izidorusz – művészeknek.

A család a nagy háború viszontagságait még átvészelte ugyan, azonban az utána jövő kommunista diktatúra lesújtott áldásos, gyümölcsöző tevékenységükre. Az impériumváltás tragikus következménye lett, hogy 1949-ben Asztalosné Lévey Adél magán zeneiskoláját – férje festékkereskedésével együtt – a kommunista hatalom államosította.

Az 1957/58-as tanévben többed magával még részese a miskolci irányítású Zenepedagógiai Munkaközösségben folyó zeneoktatásnak, majd 1958 szeptemberétől a Városi Tanács létrehozta az állami zeneiskolát, amely indulásakor így máris egy jól működő intézményt kapott tanárokkal, magas osztályú növendékekkel. Még részese az első tanév tantestületének S 1959. május 3-án, a Mozart A-dúr zongoraverseny nyitó tételének szöveglistájaként a városi szimfonikus zenekar alapító hangversenyének közreműködője.

laktunk, s amikor 1953-ban édesapám Bodroghalmon református lelkész lett, onnan nem volt alkalmas buszjárat, amivel be tudtam volna járni Újhelybe. Így a zongoratanulás abba is maradt. Édesanyám – aki felnőtt korában tanult egy kicsit zongorázni – foglalkozott velem tovább. Úgy két év múlva megindult a rendszeres buszközlekedés Bodroghalom és Újhely között. Közben 1958-ban megalakult az újhelyi állami zeneiskola is Ujj Viktor Géza vezetésével. Szüleim újra beíratkák és Adél néni szigorú tanítása és édesanyám mindennapos felügyelete alatti gyakorlása – az én ellenállásom ellenére is – egyre jobb eredményeket hozott. Mert engem persze minden más is érdekelt, mint pl. a rádióamatörködés, a modellező repülőgépek építése stb. Így a gyakorlás – mint tudjuk, komoly munka – az én akkori szemszögömből nézve csak olyan „muszáj“ volt. Édesanyám minden féle trükköt bevetett, hogy gyakoroljak és ott is ült mindig mellettem. Nagyszüleim 50 éves házassági évfordulójára írt egy verset s megkért, hogy írjak hozzá egy melódiát. Ezt persze nem tudtam visszautasítani és hamarosan elkészült az első kompozícióm zongorára. Édesanyám megmutatta ezt a kis darabot Ujj Viktor Gézának, aki maga is zeneszerző volt, és aki rögtön azt kérdezte: „Hát csak nem fogsz azzal megelégedni, hogy mindig azt játszod, amit más komponált?“ Ez a kérdése meghatározója volt további életemnek. Rögtön el kezdett velem foglalkozni és bevezetni a zeneszerzés birodalmába. Ujj Viktor Géza órái hatalmas hatással voltak rám. Minden órán új művekkel, forma- és haroniatanulmányokkal foglalkoztunk. Rendkívül jó és türelmes pedagógus volt. Mikor bekerültem a Debreceni Zeneművészeti Szakközépiskolába zeneszerzés szakra, továbbra is tartottuk a kapcsolatot. Gyönyörűen tudott kottát írni, mintha nyomtatás lett volna. A trombitaversenyem partitúráját és zenekari anyagát az én „macskakaparásom“ után gyönyörűen leírta, sőt Újhelyben az akkori zenekarral be is mutatta. Ujj Viktor Gézának, ennek az értékes embernek köszönhetem, hogy zenész lettem.”

Tanári oklevelét 1968-ban vette át a debreceni Zeneművészeti Főiskolán. A friss diplomás Molnár Pált Gulyás György a Kodály Kórusnál korrepetitori feladatokkal bízta meg, mellette a Lavotta Kamilla által igazgatott Püspökladányi Zeneiskola nádudvari fiókintézményében főállású tanári kinevezést kapott. Kiváló szervezői képessége már a kezdet kezdetén megmutatkozott, az országos híró Vörös Csillag Termelőszövetkezet elnökének, Szabó István hathatós támogatását maga mögött érezve, kórust, fúvószenekart, citeraegyüttest szervezett. Mindemellett

pedig Sulyok Tamástól karmesterséget tanult. Ágnessel, élete párjával 1969-ben kötötték össze életüket.

Nádudvarról Nyugat-Németországba...

A tehetséges, ésszerűen gondolkodó, higgadt döntésekre képes Molnár Pált mégis egyfajta nyugtalanság, önképzés iránti igény vezethette az akkor mindenható Interkoncert² közelébe. A magyar szervek engedélyével a Molnár-házaspár 1971-ben Nyugat-Németországban tartósnak ígérkező otlétre rendezkedett be, és a családfő 1971-1977 között

² A hetvenes évek elején, hivatalos nevén a Nemzetközi Koncert Igazgatóság (NKI) végezte a magyar zenészek külföldre való menedzselését, valamint a külföldről jövő muzsikusok hazai felléptetését. Az akkori kultúrpolitika nemcsak, hogy nem vette komolyan a magyar zenészek felkarolását, a vezetés a menedzselés terén is teljesen elengedte a kezüket, ugyanakkor mindkét markát előszeretettel tartotta ...

Észak-Rajna-Vesztfáliában, Siegen városi zeneiskolájában zongoratanárként végezte munkáját. Közben karmesteri tanulmányait Kölnben folytatta. Az Interkoncert hivatalnokai azonban olyannyira nem feledkeztek meg a pedagógus házaspárról, hogy 1977-ben felszólították őket, a közlönyben meghirdetett álláshelyek közül válasszanak maguknak magyarországi munkahelyet. Hosszas mérlegelés után azonban a hazatérést megtagadták, s a kommunista terminológia szerint disszidensekké váltak, annak minden negatív következményével együtt. Azonban Molnár Pált 1977-ben a baden-württembergi település, Kornwestheim zeneiskolájába hívták iskolaigazgatónak, s a siegeni tanári állását maga mögött hagyva az intézményt öt esztendőn át irányította.

Rastatt, ahol az álmok megvalósultak...

A Molnár család 1982-ben a tartományon belül az alig száz kilométer távolságra lévő, nagyságrenddel nagyobb, mintegy félszázezer lakosú Rastattba költözött, ahol a városi zeneiskola élén folytatta zenepedagógiai, zenei életet szervező munkáját. Növendékzenekart-, hagyományvá vált családi- és újévi hangversenyeket szervezett, vendégkarmesterként számos szimfonikus zenekarral dolgozott, a baden-badeni muzsikusokkal, több alkalommal is. Molnár Pál szerzteágazó, zenei életet irányító, művészi munkáját a város elöljárói főzeneigazgatói cím adományozásával is elismerték.

A Rastattban élő zeneművész regénybe illő megtalálását ebben az időben égi hatalmak is segítették. A Lavotta János Művészeti Iskola 1998-ban fennállásának 40. évfordulóját készült megünnepelni, amikor az intézmény igazgatója a már meglévő holland (a frieslandi Franeker), valamint a felvidéki – Pusztafödemes, Királyhelmece, Nagykapos, Tiszacsernyő – magyar-magyar kapcsolatát egy németországi zeneiskolával kívánta bővíteni. Popovics Ágnes, a

Fehérben a rastatti hírhez, Popovics Ágnes

művészeti iskola zongoratanára 1997 nyarán éppen ungvári barátjéhez, Dóri Katalinhoz készült a Baden-Badenhez közeli Rastattba, akitől az intézmény vezetője tudomást szerzett arról, hogy a városi zeneiskola igazgatója magyar honfitársunk. Az addig ismeretlen kollégához így jutott el az első Lavotta-CD a monográfiával egy bemutatkozó levél kíséretében.³ A jubileumi tanév kezdetén Molnár Pál hívott fel Rastattból és első kérdése így hangzott: „János, hogy a csudában találtatok rám, aki egykoron a sátoraljaiújhelyi zeneiskolában

³ Tisztelt Igazgató Úr!

Sátoraljaiújhely, 1998. március 15.

Csak remélhetem, hogy eljutott Önhöz Lavotta Jánosról írt monográfiám, valamint kamarazenekarunk, a verbunkos-szerző műveiből válogatott Lavotta-CD-éjét. (Az elmúlt nyáron Popovics Ágnes kolléganőm személyesen tett kísérletet átadására.) Ugyanis ebben az esetben magunkról kevesebbet-, s csupán szándékainkról kell szólnom.

A sátoraljaiújhelyi Lavotta János Művészeti Iskola 12 évfolyamon oktat zene (valamennyi hangszeres tanszakon)-, néptánc-, valamint képzőművészeti ágon. A mintegy 600 növendéket 30 tanerő oktatja. Az intézményhez tartozik egy kamarazenekar, melynek tagjai hangszeres tanárok Zemplénből, valamint zenei pályás volt tanítványok. Június 20. és 30. között négy koncertből álló hollandiai meghívásnak teszünk eleget. A hollandiai (Franeker) kapcsolatot egy európai oktatási program (SOKRATES) keretében valamely németországi zeneiskolával szeretnénk tovább bővíteni.

Így jutottam el Önhöz, s ezennel felajánlom a kapcsolat felvétel lehetőségét iskolánkkal. Az idén emlékezünk a városi állami zeneoktatás 40. évére, s az egész évi megemlékezéseket május 30-án díszhangverseny zárja.

Ez alkalomból tisztelettel meghívom kollégámat, legyen a vendégünk! Jó munkát kívánva, szívélyesen köszönti, Dombóvári János igazgató sk.

kezdtém zongorázni Adél néninél (Asztalos Béláné) és zeneszerzésre pedig Ujj Viktor Géza (az intézmény első igazgatója) tanított?”

Mint szalmakazalban a tű, csodával határos módon került elő a nagyvilágból Rastatt város zeneiskolájának igazgatója. Molnár Pál, a művészeti iskola négy évtizedes jubileumát – munkahelyi elfoglaltsága miatt – az alábbi fax-üzenetben köszöntötte:

Kedves János!

Rastatt, 1998. május 28.

Miután nem lehetek együtt veletek – amit nagyon sajnállok – így ezúton küldöm jókívánságaimat az ünnepi megemlékezés alkalmából. Szeretettel és hálával emlékezem vissza azokra (Adél nénire, Ujj Viktor Gézára), akik komoly szaktudással, sok türelemmel és körültekintően egy nagyszerű alapot raktak zenei elindulásomhoz.. Örülök, hogy „felfedeztük” egymást s augusztusban találkozni fogunk. Addig is sok szeretettel köszöntök minden régi ismerőst és kívánok sikerekben gazdag ünnepnapokat. Üdvözlettel, Molnár Pál.

*J.S. Bach V. Brandenburi versenyművének előadói:
Dombóvári J. Imre, Dombóvári János, Popovics Ágnes*

Iskolatörténeti kép: Molnár Pál és a zeneiskola újkori történetének három igazgatója

Azonban egy évre rá, 1999. május 24-én, az akkor szintén 40 éves Zempléni Szimfonikus Zenekar ünnepi hangversenyét már ő vezényelte.⁴ A zene- és iskolatörténeti eseményről készült egy kép, amelyen egyszerre látható a múltat, jelent s jövőt mintegy megszemélyesítve: a zeneiskola – *Ujj Viktor Géza* első, az őt követő *Szatmári György* – korábbi igazgatói, valamint a szimfonikus zenekar volt karnagyai, az egykori növendék és a Lavotta-szimfonikusokat ezután éveken át vezénylő *Molnár Pál*, valamint a regnáló igazgató, koncertmester *Dombóvári János*.

⁴ Műsor:

P. Mascagni: Intermezzo a Parasztbecsület című operából

J.S. Bach: V. Brandenburi verseny

Ujj Viktor Géza: Három zenekari darab

J. Brahms: V. Magyar tánc

A hangverseny sikere, a megtapasztalt közös élmény nagy tervek elindítójának bizonyult: a zenekar meghívást kapott a Rastatt város főzeneigazgatója által 1999-ben szervezett EUROTREFF fesztiválra, Villingen-Schwenningenben. A három hangversenyből álló turné különlegességét az adta, hogy a fesztivál záróhangversenyén Molnár

Pál vezényletével megszólaltatott Karfantázia során, Beethoven zongorára, kórusra és zenekarra írt, műfajilag hibrid művében, a szimfonikus zenekar gerincét a sátoraljajuhelyi muzsikusok adták.

L. van Beethoven Karfantázia főpróbáján...

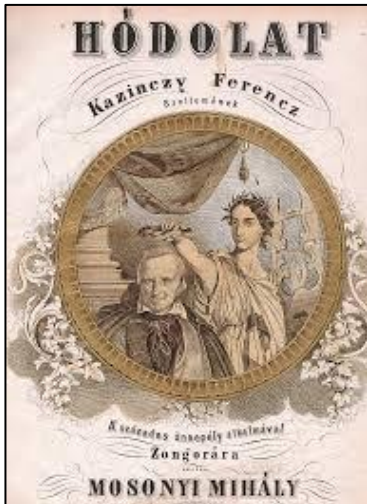
Világpremier születik...

Ugyanekkor egy másik helyszínen a hangverseny kezdetéig volt még annyi idő arra, hogy Molnár Pállal és feleségével, Ágnessel hármásban a közös jövőt valóban meghatározó beszélgetést folytassunk. Az együttes művészeti vezetője már a millenniumi év programját ismertette, amelyben központi szerepe volt a Lavotta János Kamarazenekar soron következő verbunkos CD-je elkészítésének. A millenniumi CD tervéhez a megszakítás nélkül folyó Lavotta-kutatás mellett Mosonyi – Kazinczy születésének centenáriumi évében, a nyelvújító széphalmi Mester iránti mély tiszteletének kifejezésekként komponált – három opusa⁵ adott kellő

⁵ *Hódolat Kazinczy Ferenc szellemének, zongorára (1859). Díszes címlapján először áll: „szerző Mosonyi Mihály”

*Hódolat Kazinczy Ferenc szellemének, zenekarra. Noha a zongoramű szerkezetén Mosonyi nem változtatott, a darab hangszerelésével zenetörténetet írt azzal, hogy a Hódolat az első szimfonikus mű, melyben a cimbalom is szerepet kap.

*Tisztulás ünnepe az Ungnál 886. esztendőben. Kantáta szimfonikus zenekarra, vegyeskarra, valamint szoprán, tenor és basszus szólóénekekre, Kazinczy Ferenc azonos című versének felhasználásával (1859).

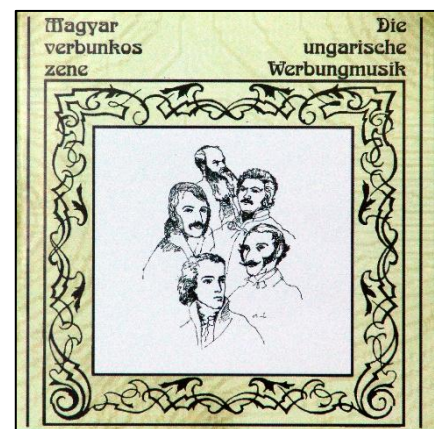
Felvétel a Magyar Rádió 22-es stúdiójában...

zenei muníciót. Közülük elsősorban a kantáta jelentette a legnagyobb kihívást. Ezen kívül persze még egy tucat verbunkos mű is szerepelt a lemeztervben, mint például az ugyancsak Mosonyitól a *Hódolat Kazinczy Ferenc szellemének* című művének zongora-, valamint zenekari változata.

A feladat nagysága hosszú pillanatoknak tűnő hallgatásban megnyilvánuló gondolkodásra készítette a karmestert, eközben pedig a művészeti vezető hol maga elé nézett, hol pedig Ágnesre. Az egyre kínosabb csendet végül Ágnes törte meg, miközben Molnár Pál szeméből olvasva kedvesen átölelte vállát, s helyette válaszolva mondta: „*Persze, hogy vállalja...!*”

Erre a millenniumi lemezre 2000-ben az egész nyara ráment. Iszonyú munkát végzett, külön próbált a kórossal a fővárosban, a zenekart pedig Sátoraljaújhelyen készítette fel. Egy főpróbának is beillő szentendrei hangverseny után három teljes nap alatt nemcsak a Tisztulás és a Hódolat felvételei készültek el, hanem a CD további négy darabja: Biharitól a *Kesergő*, Lavottától a *Lassú magyar* (Homoródi), Csermáktól *Az intézett veszedelem*, valamint Rózsavölgyitől *Az első magyar társastánc* is felkerült a hangszalagra.⁶

A lemezbemutató sajtótájékoztatójára még a 2001. augusztus 15-ig tartó millenniumi év részeként került sor február 26-án, az Országház különtermében. Az MTV esti híradója képes riportban számolt be a rendhagyó zenetörténeti eseményről.

Millenniumi CD

⁶ Millenniumi CD hanganyaga (Dombóvári János magyar és német nyelvű ismertetőjével):

Bihari: *Kesergő* (Zsadányi Armand átírata)

Lavotta: *Lassú magyar* (Homoródi – Dombóvári János átírata)

Csermák: *Az intézett veszedelem* (Bónis Ferenc átírata)

Rózsavölgyi: *Első magyar társastánc* (Bónis Ferenc átírata)

Mosonyi: *Hódolat Kazinczy Ferenc szellemének* (zongorára)

Mosonyi: *Hódolat Kazinczy Ferenc szellemének* (nagyzenekarra)

Mosonyi Mihály: *Tisztulás ünnepe az Ungnál 886-ik esztendőben* (kantáta)

Közreműködnek: Dombóvári János (hegedű), Popovics Ágnes (zongora), Söregi Péter (cimbalom), Tánczos Katalin (hárfa),

Papp Mária (szoprán), Bőjte Sándor (tenor), Ürmössy Imre (basszus)

Vezényel: Molnár Pál

Zenei rendező: Osváth Zoltán • Borítóterv: Csótó László, Szigeti Sándor

A lemezhez méltó recenziót Bónis Ferenc tollából olvashattunk. A zenetudós ismereteket közlő, elemző írásából⁷ idézünk: „*Mosonyi reneszánsza úgy hetven esztendeje kezdődött. Kezdeményezője nem kisebb mester, mint Dohnányi Ernő. Az ő nyomdokaiba lépett Szabolcsi Bence és Ferencsik János.*

Mosonyi Mihály Kazinczy-kantátáját, a Tisztulás ünnepe az Ung folyónál címűt Dohnányi mutatta be a Magyar Rádióban és Ferencsik a hangversenyteremben. [...]

Az első hangfelvétel dicsősége azonban, kétség kívül, a sátoraljaiújhelyi muzikusoké: a Lavotta Kamarazenekart alapító és azt koncertmesterként irányító Dombóvári Jánosé, a vezénylő rastatti városi zeneigazgató Molnár Pálé, mellettük – bármily különösen hangozzék is – az országgyűlési képviselőkből alakult Szená-Torok Kórusé, melyet a Debrecenben és Budapesten diplomát szerzett karnagy-képviselő, Iványi Tamás alapított és tanított be. A lemez nyitánya egy Bihari-verbunkos, Dombóvári János szép és klasszikus stílusú előadásában. Lavottától egy vonósegyüttes tolmácsolta táncdarab, Csermáktól az 1809-es nemesi felkelés elképzelt eseményeit muzsikába foglaló programszvit, az Intézett veszedelem hangzik el, majd Rózsavölgyi nevezetes Első magyar társastánca. [...] A koncerttermekben és a hangfelvételen a Magyar Kamarazenekarnak, a Budapesti Vonósoknak, a Magyar Virtuózok kamarazenekarnak, legújabbán pedig a Lavotta Kamarazenekarnak kellett kiállni azért, hogy megérhessük: Csermák és Rózsavölgyi mégis próféta lehet a saját hazájában. A Mosonyi-kantáta [...], túl az említett művek reprimáinak, hangfelvétel-világpremier. Örömmel kijelenthetem: nemcsak a vállalkozás maga mondható dicséretesnek, hanem a zenei megvalósítás színvonala is. A zenekar [...] meglepően nagy létszámú: 51 tagjával, köztük 9 első hegedűssel, felülmúlja Erkel Ferenc egykori orkesztrumának létszámát a Nemzeti Színházban.

RAZ
REPORT

Von Joachim Fischer

Rastatt - Ein vielstimmiger Chor ertönt im Saal. Die Zuhörer staunen nicht schlecht, als sie merken, wer da vor ihnen die herrlichsten Lieder intoniert - Gerhard Schröder, Angela Merkel, Joschka Fischer, Friedhelm Merz, Peter Struck und andere Abgeordnete des Bundestages einträchtig vor dem Mikrofon! Unglaublich! Ja, das ist es - aber nur hierzulande, nicht in Ungarn. Dort gibt es im Landesparlament seit 1992 einen Senatoren-Chor, wo Volksvertreter, die sonst ihre parlamentarischen Klänge kreuzen, ein herrliches Klanggebilde abgeben.

Pal Molnar, seit 1982 Leiter der Rastatter Musikschule,

»Wer hat Ihnen erlaubt, Ungarn zu verlassen?«

Stadtmusikdirektor Pal Molnar dirigierte einmalige CD

Ungar Leiter der Musikschule sei. Daraufhin sandte János Dombóvári eine CD und ein sechstes verlassenes Buch an Pal Molnar. Als er das Päckchen öffnete, konnte er seinen Augen ("Das war wie die Stecknadel im Heuhaufen") kaum glauben: "Ich rief ihn sofort an und sagte, dass ich keine hundert Meter von seiner Musikschule entfernt zur Welt kam." So entwickelte sich ein einmaliges deutsch-ungarisches Gemeinschaftsprojekt. Zu Pfingsten 1999 dirigierte Pal Molnar erstmals das Kammerorchester Lavotta just in dem Theaterraum, in dem er vor fast 50 Jahren einen Film über Dirigenten sah und zu seiner Mutter sagte: "Das möchte ich auch mal werden." Diese Begegnung mit der eigenen Vergangenheit und die musikalische Qualität der interna-

Eine echte Rarität ist die CD, die Pal Molnar in seinen Händen hält. Sie ist nur in Ungarn erhältlich und umfasst nie aufgeführte oder aufgenommene Werke ungarischer Komponisten von 1780 bis 1860. Dirigent ist Pal Molnar, seit 1982 Leiter der Rastatter Musikschule.

Foto: Fischer

Három kiváló képességű énekes szólólista vett részt az előadásban: a kulturált lírai koloratúr Papp Mária, a nagy magasságban is biztosan helytálló Bőjte Sándor és a minden regiszterben kiegyenlített éneklő, szép hangú basszus, Ürmössy Imre. Nagy és kellemes meglepetést szerzett a képviselői kórus, a Szená-Torok tiszta, erőteljes és kifejező éneke. [...] A Németországból hazalátogató vendégkarmester, Molnár Pál jól fogta össze együttesét; kifejező tempókkal, találó karakterekkel, gondos frazírozással járulva hozzá,

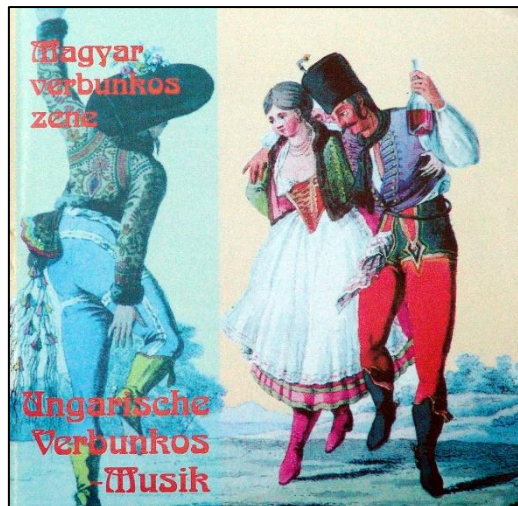
hogyan Mosonyi 1859-es zenei honfoglalásának atmoszférája hitelesen és hatásosan táruljon a XXI. század zenebarátai elé.”

Molnár Pál és a Lavotta-szimfonikusok ezzel a felvétellel továbbra is őrzik a fenti „dicsőséget”, mert 25 év elteltével a kantátát tartalmazó hanghordozó más együttesek előadásában azóta sem jelent meg. Soha nem beszélt róla, de a német sajtóban is megjelent egész oldalas interjúja alapján gyanítható, hogy Molnár Pál erre a verbunkos CD-re karmesteri pályájának zenitjeként tekintett maga is.

⁷ BÓNIS FERENC: Régi magyar muzsika hangfelvételen. Magyar verbunkos zene a Lavotta Kamarazenekar előadásában. Zene, Zene, Tánc. 2001. 8. évf. 1. szám

Hangverseny Ungváron...

Második CD Molnár Pállal 2004-ben

A zenekar tagjai a következő évek nyári kurzusain a szabad idejüket feláldozva, az egész napos, fárasztó próbák ellenére lelkes résztvevői voltak a tanulás folyamatának, amely minden alkalommal, hangversennyel s olykor lemezfelvétellel végződött. Molnár Pál személyében egy hihetetlenül igényes, precíz, felkészült pedagógust ismerhettek meg, akinek világos, egyértelmű, jól követhető karmesteri mozdulatai által születtek meg a szebbnél szebb hangversenyek a zeneszerető közönség meglegedésére Sátoraljaújhely római-, piarista-, görögkatolikus templomaiban, a Latabár Árpád Színpadon, Ungváron a Filharmónia impozáns zsinagóga-épületében, a felvidéki Ladmócon, valamint a Zempléni Művészeti Napok kirándulókoncertjein, Tállyán, Mikóházán, Kőkapun. Áldásos tevékenységének eredménye lett a Lavotta János Kamarazenekar 2004-ben elkészült újabb verbunkos CD-je⁸ is.

Gyulai történelmi hangverseny a Bartók Rádió élő adásában

A gyulai Erkel Ferenc Társaság Bónis Ferenc elnökletével, valamint a professzor zenetörténeti ismertetésével közel két évtizeden keresztül minden március 15-én történelmi hangversenyt rendezett, amelyet a Bartók Rádió egyenes adásban sugárzott. A zenetudós a millenniumi CD létrehozása óta figyelemmel kísérte úgy a Lavotta-kutató, mint a zempléni

⁸ A verbunkos CD hanganyaga (Dombóvári János magyar és német nyelvű ismertetőjével):

Rózsavölgyi: Vigadjunk! (Bónis Ferenc átírata)

Bihari: Primatialis magyar (Bloch József átírata)

Csermák: Három magyar tánc (Bónis Ferenc átírata)

Kossovits–Csokonai: A reményhez (Dombóvári János átírata)

Lavotta: Két hegedűduó (Op. 49, Nr. 5., Op. 22, Nr. 5.: közreadja Dombóvári János)

Lavotta: Négy kürtduó (közreadja Dombóvári János)

Lavotta: Magyar tánc (g-moll) kamarazenekarra

Lavotta: Magyar tánc gitárra

Verségny: Nincs Bacchusál a nagy égben (Dombóvári János átírata)

Bihari: Requiem fia halálára (Bloch József átírata)

Pfeiffer–Csokonai: Tartózkodó kérelem (Dombóvári János átírata)

Lavotta: Magyar verbungtánc (Dombóvári János átírata)

Rózsavölgyi: Beszállászás

Lavotta: Magyar Aquadro Nr. 2.

Közreműködnek: Dombóvári János (hegedű), Szabó Sándor (hegedű, brácsa), Polster Ildikó (ének),

Simon György, Nagy Dániel (kürt), Molnár Tamás (gitár)

Vezényel: Molnár Pál•Zenei rendező: Osváth Zoltán•Borítóterv: Szigeti Sándor

Gyulai CD

Városháza dísztermében...

muzsikuskok munkáját, amikor a Lavotta János Kamarazenekart 2005-ben a 16. történelmi hangverseny közreműködőjének fölkérte. A programban Lavotta, Csermák, Mosonyi, Farkas, Weiner egy-egy műve szerepelt, mindez a Bartók-adón, élő adásban. A várakozáson felül sikeres hangversenyről a Bartók Rádióban Csengery Kristóf⁹ fogalmazott meg méltányos kritikát: „A koncert fő terheit egy ambiciózus vidéki együttes, a Dombóvári János művészeti

Kassai István és Molnár Pál

irányításával működő, sátoraljaújhelyi Lavotta János Kamarazenekar viselte derekasan: Molnár Pál vezényletével az együttes a maga szakmai és művészi lehetőségeinek határai között imponáló teljesítményt nyújtott. Akcentusgazdag és magyaros ízekkel teli, dús hangzású előadásukban kirajzolódott Lavotta Homoródi nótájának és Csermák Hat magyar táncának nemzeti karaktere, érvényesült Farkas Régi magyar táncainak elegánsan mértéktartó historizmusa és Weiner I. divertimentójának romantikus gyökerű, dekoratív folklorizmusa.”

Mivel a rádió megörökítette a hangversenyt, amely így alkalmassá vált – igaz, promóciós céllal – a lemezkiadásra is.¹⁰

⁹ CSENGERY KRISTÓF: Rádióhangversenyekről. Elhangzott a Bartók Rádióban, 2005. március 30-án.)

¹⁰ Gyulai CD hanganyaga (Dombóvári János magyar és német nyelvű ismertetőjével):

Lavotta: Homoródi nóta (Dombóvári János átírata)

Csermák: Hat magyar tánc (Bónis Ferenc átírata)

Mosonyi: Zongoraverseny

Farkas: Régi magyar táncok

Weiner: I. divertimento

Müller–Allaga: Damjanich-induló

Szólista: Kassai István Liszt Ferenc-díjas zongoraművész

Vezényel: Molnár Pál

Borítóterv: Szigeti Sándor

A Lavotta János Kamarazenekar három és fél évtizedes történetében kétség kívül volt egy aranykor, amely Molnár Pál hat éven át tartó karmesteri tevékenységéhez fűződik.

ANIMA NOVA, a szénszálas hangoszlop

Molnár Pál, miután 2009-ben Rastattban a karmesteri pálcával együtt letette hivatalát, nyugdíjas éveiben szenvedélyének hódolhatott.

Az Anima Nova a vonós hangszerek hangzását javító kísérleteiből világszabadalom lett. A külső körülményekre igen érzékeny vonós hangszerek fából készült alkatrészét, az ún. lelket a mindennek jól ellenálló és a hangzást nagyságrenddel javító karbonból állította elő és ültette be világhírű művészek hangszereibe is. A földrészekben átnyúló igen pozitív tapasztalataik, ajánlásaik több, mint figyelemre méltóak.¹³

Molnár Pál halhatatlanná vált feltalálóként is, családi vállalkozássá fejlesztett találmányával földrészeket járt be. Hirtelen jött betegsége s váratlan halála 2019-ben ezt a szép ívű, művészi sikerekben gazdag, tartalmas életet, feltalálói karriert törte meg.

¹³ Várdai István, a Liszt Ferenc-díjas gordonkaművész az ANIMA NOVA honlapján írja: "Szerencsés vagyok, hogy egy 1720-as D. Montagnana-n játszhatom, ami Anima Novával van felszerelve. Az Anima Nova új hangzásokat nyitott meg. Elmondhatom, hogy ez az új megközelítés fejlesztette a technikámat, s ezáltal zenei képzeletemet kiszélesítette. A hangzás kiegyensúlyozottabb lett. A hangszer testében lévő optimális feszültség következtében, a hangszer jobban tud "lélegezni", minden regiszterben és dinamikában nagyon jól reagál."

Szintén az ANIMA NOVA honlapján olvasható Szücs Máté, a MMA Szőnyi Erzsébet-díjas brácsaművészének bejegyzése: „Molnár Pál által feltalált, magasságban állítható szénszálas hangoszlop nagy segítséget nyújt minden vonós hangszeresnek, aki új és optimalizált módon szeretné megismerni saját hangszereit. Ezzel a találmánnyal már nincs szükség drága, antik hangszerekre. A hangszerem 2001-ben készült. A modern hangszerek minden előnye, mint például a könnyű játszhatóság és a könnyű, gyors reagálás megmarad. Az Anima Novának köszönhetően egy telt, nemes, felhangokban gazdag és erőteljes hangzást kaptam, amelyet korábban még soha nem hallottam a hangszeremben. Végre egy tökéletes megoldás, mindenki számára megfizethető áron.”

